

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите — Към по-добър достъп до научна информация: увеличаване на ползите от публичните инвестиции в областта на научните изследвания“

COM(2012) 401 final

(2013/C 76/09)

Докладчик: г-н Gerd WOLF

На 17 юли 2012 г. Европейската комисия реши, в съответствие с член 304 от Договора за функционирането на Европейския съюз, да се консултира с Европейския икономически и социален комитет относно:

„Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите — Към по-добър достъп до научна информация: увеличаване на ползите от публичните инвестиции в областта на научните изследвания“

COM(2012) 401 final.

Специализирана секция „Единен пазар, производство и потребление“, на която беше възложено да подготви работата на Комитета по този въпрос, прие своето становище на 8 януари 2013 г.

На 486-ата си пленарна сесия, проведена на 16 и 17 януари 2013 г. (заседание от 16 януари 2013 г.), Европейският икономически и социален комитет прие настоящото становище със 151 гласа „за“ и 5 гласа „въздържал се“.

1. Заключение и препоръки

1.1 Достъпът до научна информация е съществена предпоставка за успешно насърчаване на иновациите, а следователно и на конкурентоспособността на Европа. Той включва трансфера на знания между изследователите, между изследователските партньорства, по-специално между научноизследователската област и предприятията, както и между изследователите и гражданите.

1.2 Като се вземат предвид следните бележки, Комитетът подкрепя формулираните от Комисията цели и предложения; той счита, че те представляват, технически възможно благодарение на интернет, улесняване и потенциално повишаване на ефективността на научноизследователската работа.

1.3 За да бъдат тези цели успешно постигнати, е необходимо и напред да се гарантират авторството и интелектуалната собственост на изследователите и техните организации, да не се накърнява свободата на науката и изследванията, както и да не се товарят изследователите с излишна, намаляваща ефективността работа или допълнителна административна тежест.

1.4 Свободният достъп (по интернет) до научни публикации представлява съобразено със съвременните технически възможности разширяване, респ. попълване на библиотеките. Той е много полезен, междуременно се практикува много често и следва да се развива и допълва. Стремещт трябва да е насочен към постигане на глобална симетрия между Европа и извъневропейските държави.

1.5 Съхранението на научна информация (запазването на научноизследователски данни) за възможно използване на покъсен етап е необходимо; днес това е част от добрата научна практика. Комитетът приветства намерението на Комисията да подкрепя и в бъдеще нужните за тази цел инфраструктури.

Доколкото в проектните споразумения съхранението на данни следва да се разглежда по-подробно, е необходимо заедно със съответните изследователи да се взема компетентно специализирано решение относно обхвата, формата, подробностите и описанието (с метаданни).

1.6 На тази основа възниква въпросът за външен и евентуално дори свободен (т.е. общ, глобален, безплатен, неконтролиран и безусловен) достъп през интернет до съхраняваните научноизследователски данни. Този въпрос има много аспекти, той засяга досегашната научна култура и трябва да се разглежда много диференцирано и предпазливо. Възможно е в някои научни области свободният външен достъп да е полезен и да не поражда никакви съмнения, в много други области обаче съществуват категорични съображения против такъв достъп. Затова не бива да се допуска поставяне под общ знаменател.

1.7 Поради това в избрани случаи възможните решения следва постепенно и пробно да надграждат върху станалите вече обичайни доброволни форми на самоорганизиран обмен на данни (например Европейската организация за ядрени изследвания CERN, световната мрежа World Wide Web) и в съгласие с участващите в научноизследователския процес учени, да бъдат емпирично тествани в пилотен проект. При свързаните с това административни процедури обаче не бива чрез нови задължения или допълнителни процедури да се противодейства на току що предприетите усилия за опростяване.

1.8 Независимо от това, най-вече в случай на глобална симетрия между Европа и извъневропейските държави, би могло да е полезно да съществува свободен достъп до подходящо подобрени данни, на които се основават свободно достъпните публикации, доколкото свързаното с това допълнително натоварване се окаже приемливо и оправдано.

1.9 Всички тези действия са свързани с отчасти значителни допълнителни разходи за изследователите и техните организации. Те трябва да бъдат в пълна степен взети предвид при планиране и разпределение на бюджета.

2. Основно съдържание на съобщението на Комисията

2.1 Съобщението се отнася до планираните от Комисията действия, които имат за цел да се подобри достъпът до научна информация и да се увеличат ползите от публични инвестиции в научните изследвания.

2.2 Действията имат за цел:

- достъп до научни публикации;
- съхранение на научна информация;
- достъп до научноизследователски данни.

2.3 По отношение на достъпа до научни публикации с издателствата на научни публикации в момента се договарят два модела:

- **„Златен“ свободен достъп:** издателските разходи се прехвърлят от читателите (чрез абонамент) към авторите. Тези разходи обикновено се покриват от университета или от изследователския институт, за който работи изследователят, или от органа, финансиращ изследването.
- **„Зелен“ свободен достъп** (автоархивиране): публикуваната статия или окончателният ръкопис, рецензиран от независим експерт, се архивира от изследователя в онлайн хранилище преди, след или едновременно с публикацията. Достъпът до тази статия често се забавя (т.нар. „ограничителен период“) по искане на издателя, за да се запазят допълнителните ползи за абонатите.

2.4 Освен това е представен график за осъществяване на тези цели стъпка по стъпка в хода на изпълнение на „Хоризонт 2020“.

3. Бележки на Комитета

Разглежданата тук тема е свързана със свободния, т.е. всеобщ, безплатен, глобален и неограничен достъп чрез интернет до бъдещи публикации и до научноизследователските данни, на които те се основават и които едновременно обикновено са налице и в цифров вид.

3.1 Предходни съображения

В своето становище „Сътрудничество и трансфер на знания между научноизследователските организации, индустрията и МСП — важна предпоставка за иновации“⁽¹⁾ Комитетът вече разгледа обсъжданата тук тема и направи принципни бележки по нея, които продължават да са валидни. Те имаха за цел подобряване на трансфера на знания между научноизследова-

телските партньорства (по-специално между научноизследователската област и предприятията). В тях този трансфер беше окачен като определящ фактор за насърчване на иновациите, а с това и на конкурентоспособността на Европа. Бележките на Комитета се отнасяха също и за управлението на интелектуалната собственост, създадена в процеса на научни изследвания и иновации, както и свободата на изкуствата и научните изследвания⁽²⁾ ⁽³⁾.

3.2 Авторство и интелектуална собственост

По отношение на авторството и интелектуалната собственост на изследователите и техните организации се касае от една страна за признаване на първенството на научно откритие или познание, което обикновено се документира чрез авторство в публикация, и от друга страна – за признаване, както и евентуално за правата (или част от правата) на експлоатация от творческия процес, при който от новите познания е възможно да бъдат създадени иновации и изобретения, за които тогава често се търси и патентна закрила. Във връзка с това Комитетът приветства изразената от Комисията позиция (раздел 4.1), че *„политиките за свободен достъп не оказват влияние върху свободата на автора да избира дали да публикува или не. Нито пречат на патентоването или други форли на експлоатация с търговска цел“*.

3.3 Срок за разкриване, който не влияе на новостта

При преценката дали научните резултати да бъдат публикувани предварително, но същевременно да се загуби претенцията за новост на произтичащите от тях изобретения, или, за да се избегне това, на първо време публикацията да се забави и по този начин евентуално да се загуби и правото на приоритет, например по отношение на дадено откритие, се касае за сложна и евентуално свързана със загуби дилема. Комитетът повтаря препоръката си при въвеждането на патент на Общността/ЕС⁽⁴⁾, за който отдавна се настоява, да се предвиди срок за разкриване, който не влияе на новостта, за да се смекчи тази дилема.

3.4 Примерът с патентното право

В течение на десетилетия непрекъснато международно развитие в областта на патентното право е постигнат и установен справедлив баланс между първоначалните изисквания за поверителност на интелектуалната собственост, от една страна, и свободния достъп до продуктите от нея, от друга. Така днес заявките за патент се публикуват 18 месеца след подаването им и са на всеобщо разположение, включително и в интернет.

3.5 Научноизследователски данни

В зависимост от научната дисциплина, в по-голяма или по-малка степен характерна част от досегашната практика е:

⁽²⁾ Харта на основните права на Европейския съюз, член 13 (март 2010 г.): „Академичната свобода се зачита.“

⁽³⁾ Вж. напр. Torsten Wilholt във FORSCHUNG & LEHRE, 19-а годишнина 12/12, стр. 984; www.forschung-und-lehre.de

⁽⁴⁾ ОВ С 132, 3.5.2011 г., стр. 39, т. 3.9.

⁽¹⁾ ОВ С 218, 11.9.2009 г., стр. 8, раздел 3.

- i. данните, получени в научноизследователския процес въз основа на т.нар. необработени данни, първоначално да се калибрират и да се проверяват за погрешни измервания, тяхната консистентност да се подлага на проверка посредством вътрешен процес на формиране на мнения, да се оценява значението им и при необходимост те да се сравняват или комбинират с други измерени данни, преди да могат да бъдат добавени към утвърден, надежден набор от данни и оповестени; и
- ii. ангажираните с това изследователи първи да докладват за това в публикации, да тълкуват резултатите и да правят заключения.

3.6 Принципно одобрение

Предвид гореизложените съображения Комитетът подкрепя формулираните от Комисията цели. Комитетът счита, че те представляват, технически възможно благодарение на интернет, потенциално улесняване и повишаване на ефективността на научноизследователската работа. Той препоръчва започналите във връзка с това процеси или подходи да продължат постепенно да бъдат развивани, в постоянно взаимодействие с активно ангажираните в научноизследователския процес учени. При това трябва да бъдат отчитани съответните особености на различните научноизследователски дисциплини, както и да се избягва натоварването на изследователите с допълнителна, намаляваща ефективността работа и административна тежест. В следващия раздел са представени още аспекти и ограничения в тази връзка.

4. Специфични бележки на Комитета

4.1 Свободен достъп до научни публикации

Свободният достъп (по интернет) до научни публикации представлява пригодно към съвременните технически възможности допълнение на библиотеките. Той е много полезен и ефикасен, като междуременно вече се прилага често и следва енергично да се развива и допълва.

4.1.1 „Златен“ или „зелен“

В този смисъл възможността или желанието за постигане на съгласие със съответните издателствата за „златен“ или „зелен“ достъп е по-скоро въпрос на прагматизъм, респ. на разходи. Важно е по принцип и с не твърде голямо забавяне да има достъп по интернет до научните и техническите публикации.

4.1.2 Прекомерни разходи

Създаде се обаче впечатление, че авторитетните издателства искат твърде високи такси. Повече конкуренция във взаимодействието между автори, издатели и издателства може да помогне в това отношение. Но при оценката на научните постижения роля играе и престижът на списанието, в което е направена публикацията. Ето защо Комитетът насърчава Комисията да проведе допълнителни обсъждания как могат да се постигнат подобрения. При това обаче не бива да се ограничава свободата на авторите при избора им на списание.

4.1.3 Предварителни публикации (препринт)

Комитетът отбелязва разпространената практика нови резултати, чиято публикация в специализираните списания все още е в

процес на оценка от външни експерти (референти), да се оставят на експертните среди, включително в интернет, под формата на предварителна публикация (препринт). Същото важи за доклади на симпозиуми и специализирани конференции, чиято свързваща функция поради това е много важна.

4.1.4 Международни споразумения – симетрия

Не трябва да се стига до голямо неравновесие между ЕС и останалите държави на международно равнище. Ако учени, респ. граждани от целия свят, имат безплатен достъп по интернет до създадени в ЕС научни публикации, е необходимо и на учените, респ. гражданите от ЕС, да бъде даден безплатен достъп до всички създадени извън ЕС научни публикации. Комитетът подкрепя усилията на Комисията за постигане на такава симетрия чрез международни споразумения. Само с глобалния поток на информация научната работа ще бъде наистина улеснена.

4.1.5 Специализирани конференции и библиотеки

Същевременно Комитетът предупреждава да не се смята, че отвореният достъп (Open Access) ще направи излишни или маловажни другите форми на обмен на информация и идеи. Работата пред компютъра не може да замести стимулиращото влияние на разговорите и дискусиите или на интелектуалната среда на една библиотека или специализирана конференция.

4.2 Съхранение на данни

Повечето големи научноизследователски организации вече са възприели съхранението на данни в своите правила за добра научна практика. Предвид огромното количество получавани днес данни, тази задача е преди всичко въпрос на налични ресурси и инфраструктури, т.е. на значителен разход за техника и персонал, за да се проверят множествата от данни, необработените данни при необходимост да бъдат подредени, компресирани, редуцирани или заличени, както и да бъдат описани с помощта на метаданни, без при това да се губи важна информация. Трябва също да се вземе под внимание съответното съотношение разходи-ползи.

4.2.1 Насърчаване от страна на Комисията

Комитетът приветства досегашните и планираните бъдещи действия на Комисията за насърчаване на съхранението на научноизследователски данни и на необходимите за това инфраструктури.

4.2.2 Тясно специализирани решения

Комитетът е съгласен с Комисията, че не трябва да се търсят общи решения на този въпрос, а всяка научна дисциплина трябва самостоятелно да решава доколко и с какви средства да осъществява съхранението на данни и до каква степен следва да се търси стандартизиране. Тя следва по възможност да използва отворени и международни стандарти, за да е възможна оперативна съвместимост.

4.3 Външен свободен достъп до данни

В основата на намерението за насърчаване на свободния (цифров) достъп до научноизследователски данни стоят по-специално следните цели на Комисията и на други поддръжници ⁽⁵⁾:

- a) да се повиши качеството на научния дискурс, тъй като разбирането и детайлната оценка на публикуваните научноизследователски резултати обикновено изискват достъп до обработените данни и до използваните за обработката им инструменти;
- b) да се увеличи ползата от публичните средства, изразходвани за събиране на данните чрез повторно използване на тези данни.

Комитетът е напълно съгласен с тези цели като цяло.

Въпросът е обаче с какви инструменти, доколко диференцирано и до каква степен това трябва да се случи, с какви допълнителни, включително административни разходи е свързано, дали очакваната полза оправдава тези разходи и кои са оборващите ги гледни точки.

4.3.1 Практиките досега

Характерно за научните изследвания е че съответният процес на познание, заедно с получените в него данни и източници, трябва да е разбираем, респ. възпроизводим, и че заключенията, които са изведени от него, трябва да издържат на дискусия и дебат. За тази цел в научната общност преди, по време и след публикуването в списания съществуват добре установени и успешни процедури като семинари, конференции, процедура за формиране на експертна оценка, партньорска проверка (*Peer Review*), обмен на информация, данни и персонал, и т.н. Освен това междувременно се използват и съвременни средства от областта на цифровите технологии. Именно с цел обмен на данни CERN ⁽⁶⁾ предложи и световната мрежа (*World Wide Web*) и я доразви с партньори.

4.3.2 Допълнителни действия

Следователно в предложенията на Комисията може да се разглежда единствено въпросът по какъв начин могат да се допълнят, подобрят, опростят и структурират по-ефективно тези протичали досега процеси на самоорганизиране. Конкретните допълнителни действия, предвидени за тази цел, не стават напълно ясни от съобщението на Комисията; очевидно е, че наред с другото се предвиждат пилотни проекти.

4.3.3 Проблеми — неизпълними условия

Въпреки че очакванията към свободния достъп вече бяха споменати, необходимо е да се посочат и предстоящите за решаване проблеми, изключенията и неизпълнимите условия. Последните се отнасят например до:

- поверителност при иновативни разработки, по-специално съвместно с индустрията (МСП); патентни въпроси;

⁽⁵⁾ Напр. www.royalsociety.org/uploadedFiles/Royal_Society_Content/policy/projects/sape/2012-06-20-SAOE.pdf, www.wissenschaftsrat.de/download/archiv/2359-12.pdf

⁽⁶⁾ Европейска организация за ядрени изследвания.

- поверителност на пациентските данни в медицинските научни изследвания;

- закрила на авторството (на изследователи и научноизследователски организации) на данните;

- недоразумения при изтегляне и интерпретация на данни, включително последиците;

- евентуални ограничения в законодателството относно експортния контрол при трансфер на технологии;

- гарантиране на глобална симетрия между ЕС и трети държави;

- разходи за персонал и техника, за да може от едно често необозримо количество необработени данни да се отсеят най-съществените и да се направят разбираеми и използваеми за външни лица.

Тези проблеми съвсем очевидно пречат на всеобщото въвеждане на свободен достъп до научноизследователски данни.

4.3.4 Диференциране

Следователно в това отношение е нужно диференциране. Комитетът потвърждава, че има области, в които свободният външен достъп до научноизследователски данни в интернет може да е от полза, като например метеорологичните данни, генофондът, демографските данни или други данни с подобно ясно определение и със статистическа значимост (като все пак и тук трябва да се изясни как следва да се определя понятието „данни“).

Същевременно обаче Комитетът препоръчва много по-сдържан подход, например:

- i. в случаи на изключително сложни експерименти като ускорители или изпитателни инсталации за ядрен синтез и
- ii. по отношение на всички сътрудничества с индустриални научни изследвания, включително МСП.

4.3.5 Тъкмо по отношение на последния случай Комитетът вижда присъщо противоречие между целите: от една страна да се пропагандира отворен достъп до научноизследователски данни, а от друга – да се увеличава именно подпомагането на иновации, съсредоточено върху публично-частни партньорства и др.п., при които поверителността е от ключово значение. Не е лишен от риск обаче и опитът за уравнивяване на интересите по тези противоположни цели, а именно „безобидни“ данни, напр. от фундаменталните изследвания, от една страна, и, от друга, данни с потенциално иновационен характер, напр. от приложни изследвания. Защото такава „априорно“ диференциране предполага да може да се прозре в бъдещето. Всъщност

именно революционни нови открития в областта на т.нар. фундаментални изследвания биха могли да съдържат иновационен потенциал и следователно преждевременното им публикуване може да доведе до загуба на патентна закрила (вж. също параграф 3.3). Затова и тук трябва да се намери също такава прагматично решение, както при „нормалните“ публикации (вж. параграф 3.2, както и точка 4.1 от съобщението на Комисията).

4.3.6 Доброволност

В този смисъл следва да се предостави свобода на учените, участващи в съответния научноизследователски проект, да вземат решение дали, откога и, ако да, до каква степен на подробност да направят свободно достъпни при определени условия данните, получени от тях в рамките на проекта. Именно примерът с CERN показва, че доброволните процеси „отдолу-нагоре“ са по-подходящи, включително и във връзка с обсъждания тук въпрос, отколкото принудително наложени правила. Комитетът препоръчва да се проявява повече доверие към самоорганизиращите се сили в системата на науката. Трябва да се избягва всякакво силово вмешателство (вж. параграф 4.3.10) в много успешната досега, но и чувствителна научна култура.

4.3.7 Данни от публикациите

Може да се обмисли например възможността подбрано множество (вж. параграф 4.2) от данните, които са в основата на достъпните чрез отворен достъп (Open Access) публикации, да бъдат обработени по електронен път заедно с публикациите и да се направят свободно достъпни. Дори и в такъв случай обаче е съмнително и следва да се провери дали очакваната допълнителна полза от онлайн използването на данните от страна на трети лица действително оправдава свързаното с това допълнително натоварване на първоавторите, което ги отклонява от същинската им научноизследователска работа.

4.3.8 Пилотен опит

Комитетът подкрепя усилията на Комисията да стартира пилотен експеримент в някоя несложна и подходяща за целта научна дисциплина и така да натрупа опит. Необходимо е да се съобщава информация за постигнатата добавена стойност.

4.3.9 Бюрократия и възприемане

Значителното недоволство на мнозина учени от свръхбюрократизирането от страна на Комисията на процедурите по кандидатстване и възлагане на проекти тъкмо се е поутоложило в резултат на усилията за опростяване и приемственост⁽⁷⁾ на инструментите за финансиране. То би могло отново да се прояви в пълна степен поради все още недообмислени нови изисквания, намеса в научноизследователската работа и нови бюрократични спънки.

4.3.10 Интересът на „спонсора“

В дебата по засегнатите по-горе проблеми се поставя и въпросът, дали и до каква степен „спонсорът“ или „данкоплатецът“, в случая представляван от Комисията, би трябвало, като условие за предоставянето от него подпомагане, просто да наложи изискването всички получени научноизследователски данни да бъдат свободно достъпни в интернет. Независимо от посоченото в параграфи 3.1 и 3.2, този въпрос не е в центъра на вниманието

на настоящото становище. Комитетът разглежда по-скоро въпроса с кои практики на подпомагане и управление на научните изследвания – в интерес именно и на „спонсора“ – може да се постигне оптимален научен и икономически резултат.

4.4 *Допълнително натоварване на бюджета за научни изследвания*

Всички предложени от Комисията действия освобождават получателя на информация (публикации, данни) от необходимостта да трябва да плаща за тях. Вместо това тези разходи трябва да се поемат от авторите на данните и публикациите, а именно от изследователите и техните организации. Следователно тези разходи следва да бъдат включени в съответния бюджет за научни изследвания и – доколкото се касае за финансиране от страна на ЕС – в бюджета по „Хоризонт 2020“. Затова тези разходи трябва да се включат в съответната сума на финансиране.

4.4.1 По отношение на свободния достъп до научни публикации, съответният бюджет за научни изследвания трябва следователно да поеме не само разходите за постигане на нови научноизследователски резултати, но и за осигуряване на всеобщ достъп до тях.

4.4.2 Същото е валидно и за разходите за съхранение на все повече данни и за свързаните с това средства за персонал и инфраструктура (включително и като предпоставка за параграф 4.4.3).

4.4.3 Това, разбира се, се отнася в още по-голяма степен за допълнителните разходи, например за изграждане на публичен достъп до всички или избрани научноизследователски данни.

4.5 *Възможно недоразбиране*

Комитетът остава с впечатление, че някои от исканията и посочените в политическия дебат основания за свободен достъп се дължат и на недоразбиране по отношение на начина на функциониране на науката и на научните изследвания, както и на способността на обикновените граждани за възприемане на научната специфика. Тъй като научните публикации обикновено са разбираеми само за експертите, работещи в съответната научна област, свободният достъп до тях също дава информация само на експертите. Същото се отнася и за достъпа до научноизследователски данни.

4.6 *Информтиране на гражданите и на заинтересованите страни от политическата сфера*

Толкова по-важни са следователно всички усилия съществена информация за новите познания да бъде представяна и за неспециалисти. Комитетът многократно вече е посочвал значението на подобни медии и признава свързаните с това усилия на Комисията, включително CORDIS⁽⁸⁾. Трябва да се изтъкне работата на онези учени, които притежават дарбата да обясняват възможно най-разбираемо за всички, познанията от своята научна област. Накрая, важно е политическите фактори също да бъдат информирани възможно най-добре относно съдържанието и значението на научните познания, както и относно потенциала на по-нататъшните научни изследвания, за да могат да вземат добре обосновани решения.

⁽⁷⁾ ОВ С 48, 15.2.2011 г., стр. 129.

⁽⁸⁾ http://cordis.europa.eu/home_de.html

4.7 Достъп до експертизи

Фирми и организации на гражданското общество често се оплакват от недостатъчен достъп до специфични специализирани експертизи. Поради това, също и най-вече за МСП е важно да разполагат с поне един вътрешен или външен експерт, който да разбира съдържанието на информацията или да има достъп до съответна консултантска организация. Освен това Комитетът препраща, от една страна, към своите препоръки (в предишно становище ⁽⁹⁾) до Комисията да предостави специфична търсачка по тази тема и, от друга страна, към предоставената на

разположение от Европейското патентно ведомство търсачка ⁽¹⁰⁾, с която междувременно могат да бъдат намерени голяма част от наличните в цял свят по-нови патенти.

4.8 Интернет достъп до по-стари публикации

Извън рамките на разглежданата тук тема съществува интерес, включително от страна на хуманитарните науки, по-стари публикации в оригинал също да бъдат предоставени в електронен вид в интернет. Комитетът напълно подкрепя усилията в тази насока, но те не са предмет на настоящото становище.

Брюксел, 16 януари 2013 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Staffan NILSSON

⁽⁹⁾ ОВ С 218, 11.9.2009 г., стр. 8, параграф 3.2.

⁽¹⁰⁾ <http://worldwide.espacenet.com>